

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Jiřího Pally a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **J. H.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 25. 9. 2012, č. j. 36 Ad 1/2011 – 31,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá.**
- II. Kasační stížnost **se odmítá.**
- III. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Rozhodnutím žalované ze dne 21. 12. 2010, č. j. X byla zamítnuta žádost žalobce o poskytnutí jednorázové peněžní částky podle zákona č. 261/2001 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky účastníkům národního boje za osvobození, politickým vězňům a osobám z rasových nebo náboženských důvodů soustředěných do vojenských pracovních táborů a o změně zákona č. 39/2000 Sb., o poskytnutí jednorázové peněžní částky příslušníkům československých zahraničních armád a spojeneckých armád v letech 1939 až 1945, podané z titulu ukrývání paní A. H., nar. X, zemřela na podzim roku 1993. V odůvodnění rozhodnutí žalovaná poukázala na to, že podle zákona bylo třeba žádost uplatnit nejpozději do 31. 12. 2002; tuto lhůtu žalobce zjevně nedodržel, neboť ji uplatnil až 15. 11. 2010; mimoto není žádnou z osob uvedených v § 1 odst. 2 zákona.

[2] Proti rozhodnutí žalované se žalobce bránil žalobou ze dne 20. 1. 2011, ve které navrhl, aby soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalované k dalšímu řízení.

[3] Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 25. 9. 2012, č. j. 36 Ad 1/2011 – 31, žalobu zamítl a rozhodl dále, že žalovaná nemá právo na náhradu nákladů řízení.

[4] Proti rozsudku Krajského soudu v Brně se žalobce (dále též „stěžovatel“) bránil kasační stížností ze dne 9. 1. 2013, ve které navrhl, aby byl napadený rozsudek zrušen. Současně navrhl, aby mu byl prominut soudní poplatek za kasační stížnost a požádal o ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti. Uvedl, že byl při jednání dne 25. 9. 2012 soudkyní informován, že mu rozsudek bude doručen, do 7. 1. 2013 však žádná pošta v této věci nepřišla, a on se o vydání rozsudku dozvěděl teprve poté, co se zašel informovat na krajský soud.

[5] Žalovaná ve vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 23. 1. 2013 uvedla, že se ztotožňuje s výrokem i odůvodněním napadeného rozsudku a nebude-li kasační stížnost odmítnuta z důvodu opožděného podání, navrhla, aby ji Nejvyšší správní soud jako nedůvodnou zamítl.

[6] Na Nejvyšším správním soudu tak předně bylo, aby rozhodl o návrhu žalobce na ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti.

[7] Po přezkoumání návrhu dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že v případě stěžovatele nejsou splněny zákonné podmínky pro ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[8] Podle § 35 odst. 8 věty první zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), *„navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, může předseda senátu na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát; hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby uvedené v odstavci 2 platí v takovém případě stát.“*

[9] Podle § 36 odst. 3 věty první a třetí s. ř. s., *„účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.“*

[10] Z prvně citovaného ustanovení vyplývá, že navrhovateli lze ustanovit zástupce pouze tehdy, pokud jsou kumulativně (současně) splněny dvě podmínky: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) je to nezbytně třeba k ochraně jeho práv.

[11] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že v projednávané věci není naplněna druhá z uvedených podmínek. I kdyby byly dány předpoklady, aby byl stěžovatel osvobozen od soudních poplatků, není potřeba mu ustanovovat zástupce k ochraně jeho práv, neboť kasační stížnost byla z jeho strany podána opožděně (viz níže). Ze zákona je proto vyloučen přezkum kasační stížnosti napadeného rozsudku, a ustanovení zástupce tak ve smyslu § 35 odst. 8 věta první s. ř. s. není nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatele. Nejvyšší správní soud následně již nezkoumal splnění první z uvedených podmínek, tedy zda jsou u stěžovatele dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, neboť by to bylo nadbytečné.

[12] Vzhledem k výše uvedenému dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že nejsou naplněny předpoklady pro to, aby byl stěžovateli ustanoven zástupce pro řízení o kasační stížnosti, jak jsou vymezeny v ustanovení § 35 odst. 8 ve spojení s § 36 odst. 3 s. ř. s. Návrh stěžovatele jako žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti proto výrokem I. zamítl.

[13] Jak již bylo předesláno, dospěl Nejvyšší správní soud po předběžném posouzení splnění zákonných náležitostí kasační stížnosti stěžovatele k závěru, že kasační stížnost byla podána opožděně.

[14] Podle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. *„nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže návrh byl podán předčasně nebo opožděně.“* Toto ustanovení je přitom podle § 120 s. ř. s. třeba přiměřeně aplikovat i na řízení o kasační stížnosti.

[15] Podle § 49 odst. 2 věta první zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“) *„nezastihl-li doručující orgán adresáta písemnosti, písemnost uloží a adresátu zanechá vhodným způsobem písemnou výzvu, aby si písemnost vyzvedl.“* Podle odst. 4 téhož

pokračování

ustanovení „*nevyzvedne-li si adresát písemnost ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, považuje se písemnost posledním dnem této lhůty za doručenou, i když se adresát o uložení nedozvěděl. Doručující orgán po marném uplynutí této lhůty vhodí písemnost do domovní nebo jiné adresátem užívané schránky, ledaže soud i bez návrhu vyloučí vložení písemnosti do schránky. Není-li takové schránky, písemnost se vrátí odesílajícímu soudu a vyvěsí se o tom sdělení na úřední desce soudu.*“ Toto ustanovení je přitom podle § 42 odst. 5 s. ř. s. třeba aplikovat i na doručování písemností v soudním řízení správním.

[16] Podle § 106 odst. 2 věty první s. ř. s. „*kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozhodnutí, a bylo-li vydáno opravné usnesení, běží tato lhůta znovu od doručení tohoto usnesení.*“ Podle poslední věty téhož ustanovení „*zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti neče prominout.*“ Podle odst. 4 téhož ustanovení „*se kasační stížnost podává u Nejvyššího správního soudu; lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u soudu, který napadené rozhodnutí vydal.*“

[17] Podle § 40 odst. 1 věty první s. ř. s. „*lhůta stanovená tímto zákonem, výzvou nebo rozhodnutím soudu počíná běžet počátkem dne následujícího poté, kdy došlo ke skutečnosti určující její počátek.*“ Podle § 40 odst. 2 věty první s. ř. s. „*lhůta určená podle týdnů, měsíců nebo roků končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje s dnem, který určil počátek lhůty.*“ Podle § 40 odst. 4 s. ř. s. „*lhůta je zachována, bylo-li podání v poslední den lhůty předáno soudu nebo jemu zasláno prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence anebo předáno orgánu, který má povinnost je doručit, nestanoví-li tento zákon jinak.*“

[18] Z obsahu spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že napadený rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 25. 9. 2012 byl stěžovateli doručován do vlastních rukou na adresu pro doručování: B. 59, B.. O doručování na tuto adresu přitom stěžovatel krajský soud výslovně požádal podáním ze dne 11. 4. 2011, a znovu též osobně v kanceláři krajského soudu dne 2. 1. 2012. V průběhu řízení pak bylo stěžovateli na tuto adresu řádně doručováno (např. předvolání k jednání na den 18. 9. 2012, kterého se stěžovatel osobně zúčastnil). Z doručenký do vlastních rukou, vztahující se k doručení napadeného rozsudku a k němu ve spise připojené, se podává, že adresát nebyl zastížen, a zásilka (písemnost) proto byla uložena a připravena k vyzvednutí dne 22. 10. 2012 a adresátu byla zanechána výzva, aby si zásilku (písemnost) vyzvedl. Vzhledem k tomu, že si adresát písemnost nevyzvedl ve lhůtě 10 dnů ode dne, kdy byla připravena k vyzvednutí, považuje se písemnost za doručenou posledním dnem této lhůty, tedy dnem 1. 11. 2012. Písemnost byla následně dne 5. 11. 2012 vrácena zpět krajskému soudu, který o tom vyvěsil sdělení na úřední desce soudu.

[19] Napadený rozsudek obsahuje řádné poučení o opravných prostředcích včetně lhůty k podání kasační stížnosti, když se v něm uvádí, že „*proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.*“

[20] Napadený rozsudek byl stěžovateli doručen fikcí v pátek 1. 11. 2012. Zákonná lhůta dvou týdnů k podání kasační stížnosti proto počala běžet dne 2. 11. 2012 a marně uplynula v pátek 15. 11. 2012. K jejímu zachování by tedy bylo třeba, aby kasační stížnost byla stěžovatelem nejpozději dne 15. 11. 2012 předána soudu nebo tomuto zaslána prostřednictvím držitele poštovní licence, popř. zvláštní poštovní licence anebo předána orgánu, který má povinnost podání doručit. Z razítka podatelny Nejvyššího správního soudu, vyznačeného na kasační stížnosti, však vyplývá, že tato byla stěžovatelem osobně podána teprve dne 9. 1. 2013, tedy takřka 2 měsíce po marném uplynutí zákonné lhůty k jejímu podání.

[21] Nejvyšší správní soud dodává, že na uvedeném závěru nemohlo nic změnit, pokud stěžovatel v kasační stížnosti uvádí, že byl při jednání dne 25. 9. 2012 soudkyní informován, že mu rozsudek bude doručen, do 7. 1. 2013 však žádná pošta v této věci nepřišla, a on se o vydání rozsudku dozvěděl teprve poté, co se zašel informovat na krajský soud. Ze spisové dokumentace je totiž zřejmé, jak bylo vyznačeno poštovním doručovatelem na doručence vztahující se k doručování napadeného rozsudku, že stěžovatel nebyl při pokusu o doručení zastížen, a zásilka proto byla uložena a připravena k vyzvednutí dne 22. 10. 2012. Stěžovateli byla na místě zanechána výzva, aby si zásilku vyzvedl; na tuto výzvu však stěžovatel nereagoval a písemnost si nevyzvedl.

[22] Nejvyšší správní soud ke zdůvodnění stěžovatele, proč podal kasační stížnost takřka 2 měsíce po marném uplynutí zákonné lhůty, konstatuje, že je to především stěžovatel, kdo odpovídá za to, že mu bude možno na adrese pro doručování řádně doručovat, a to zejména za situace, kdy byl rozsudek doručován na adresu pro doručování, kterou stěžovatel krajskému soudu sám udal a o doručování na tuto adresu výslovně požádal podáním ze dne 11. 4. 2011, a znovu též osobně v kanceláři krajského soudu dne 2. 1. 2012. V průběhu řízení pak bylo stěžovateli na tuto adresu rovněž řádně doručováno (např. předvolání k jednání na den 18. 9. 2012, kterého se stěžovatel následně osobně zúčastnil). V průběhu (odročeného) jednání dne 25. 9. 2012, kterého se stěžovatel rovněž osobně účastnil a na jehož závěr došlo k vyhlášení rozsudku, byl stěžovatel mimoto výslovně upozorněn, aby očekával doručení písemného vyhotovení rozsudku, jak sám uvádí v kasační stížnosti; o okolnosti doručení tohoto písemného vyhotovení se přesto začal zajímat teprve po více než 3 měsících. Stěžovatel přitom v kasační stížnosti ani jiném podání nezpochybnuje, že se v místě doručování rozsudku, tedy na adrese B. 59, B., v době po vydání napadeného rozsudku Krajského soudu v Brně zdržoval.

[23] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost stěžovatele byla ve smyslu § 106 odst. 2 s. ř. s. podána opožděně, přičemž zmeškání lhůty nelze podle poslední věty téhož ustanovení prominout. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost výrokem II. odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) ve spojení s § 120 s. ř. s.

[24] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud za použití ustanovení § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. výrokem III. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. ledna 2013

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu